

jeho ovšem omezí se na přezkoumání rozsudečného nálezu prvního soudce v jeho odstavci prvním, jímž žalované obce byly uznány povinnými, zaplatiti žalobci 3.047 Kč s přísl., jakož i na přezkoumání rozhodovacích důvodů tohoto rozsudku, pokud se týkají vzájemných pohledávek, žalovanými uplatňovaných. Rozhodnutí o kompenzační námitce žalovaných v nálezu rozsudečném (§ 417 čís. 3 c. ř. s.) nemůže se již státi, poněvadž žalované pozbyly práva na toto rozhodnutí, nenavrhnuvše dle §u 423 c. ř. s. doplnění rozsudku; soud odvolací však může a musí rozhodnouti o odvolání žalovaných, pokud jde o otázku, zdali vzájemné pohledávky žalovanými uplatňované jsou po právu, zda a pokud dlužno jest je sraziti z pohledávky zažalované a zdali v důsledku toho žalované nejsou povinny tuto pohledávku vůbec zaplatiti, nebo zda jsou jen povinny zaplatiti její zbytek a v jaké výši. Tím, že žalované pozbyly práva na rozhodnutí soudní o kompenzační námitce podle druhého odstavce §u 259 c. ř. s., nepozbyly práva na soudní rozhodnutí o tom, zdali a pokud zažalovaná pohledávka pominula započtením podle §u 1438 obč. zák. Soud odvolací tedy neprávem zrušil rozsudek prvního soudce z důvodu zmatečnosti. V důsledku toho bylo rekursu vyhověti, usnesení soudu odvolacího zrušiti a tomuto soudu uložit, by nehledě k zrušovacímu svému důvodu, znovu rozhodl o odvolání žalovaných.

Čís. 2363.

Pouhý sprostředkovací agent pojišťovny není oprávněn povolití placení premií ve lhůtách.

(Rozh. ze dne 7. března 1923, Rv I 788/22.)

Matka žalobcu uzavřela dne 17. července 1919 u Františka H-a, tuzemského hlavního jednatelství cizozemské pojišťovny pojišťovací smlouvu, podle níž v případě jejího úmrtí mělo býti vyplaceno jejím nezletilým dětem 30.000 K. Dopisem ze dne 20. srpna 1919 oznámil František H. pojištěné, že dlužno na premiích zaplatiti ihned 6540 K 65 h, a když pojištěná prohlásila, že tolik nemůže ihned zaplatiti, sdělil jí, že do 25. září 1919 dlužno zapraviti aspoň splátku 434 K 80 h, což pojištěná dne 24. září 1919 učinila. Po její smrti dne 30. září 1919 domáhaly se nezletilé děti výplaty pojistného. O b a n i ž š í s o u d y žalobu zamítly, o d v o l a c í s o u d mimo jiné z těchto důvodů: František H. povolil sice pojištěné splátky ohledně zaplacení první premie, avšak povolití splátky oprávněn nebyl. František H. byl jen sprostředkujícím jednatelem (generálním jednatelem) a nebyl tedy oprávněn uzavírat smlouvy pojišťovací. Ustanovení čl. 47 obch. zák. tu proto použiti nelze. Na pojmenování jednatele, pojištění sprostředkujícího, jednatelem (generálním jednatelem) neb i inspektorem nezáleží. Že František H. jako generální jednatel měl větší plnou moc, než jaká dle §u 71 instrukcí jednatelem přísluší, žalobci neprokázali. Z ustanovení tohoto však nelze dovoditi oprávnění Františka H-a, povolití splátky první pojišťovací premie. Dle §u 6 všeobecných podmínek pojišťovacích závisí od včasného zaplacení první premie další platnost pojišťovací smlouvy, neboť jen

zaplacením prvé premie do jednoho měsíce po stanoveném počátečním termínu pojištění nebo datu vyhotovení police smlouva pojišťovací v platnosti se zachovává. Povolení splátek prvé premie dotýká se platnosti smlouvy pojišťovací, k čemuž František H. dle Šu 71 instrukcí oprávněn nebyl a z výpovědi svědecké jeho a svědka Emila L-a jde, že mu oprávnění takové žalovanou uděleno nebylo. Oprávnění k povolení splátek premie mohlo by býti sprostředkujícímu jednateři přiznáno nejvýše jen po třileté platnosti smlouvy pojišťovací (§ 6 odstavec druhý všeobec. pojišťovacích podmínek). Překročil-li František H. plnou moc jako jednatel sprostředkující, není z jednání jeho žalovaná zavázána (§ 1016 obč. zák.), neboť schválení povolení splátek nelze spatřovati v tom, že Františku H-ovi částka 434 Kč 80 h byla zaplacena. Smlouva pojišťovací nebyla žalovanou stranou uznána ani tím, že žalovaná žádala předložení příslušných dokladů o úmrtí pojištěné, neboť žalovaná jednala v předpokladu, že prvá premie celá včas byla zaplacena a omyl ten žalobcům včas byl vysvětlen (§ 871 obč. zák.). Pojištěná celé prvé premie 6.540 K 65 h do jednoho měsíce dle Šu 6 všeobecných pojišťovacích podmínek nezaplatila, tím pozbyla uzavřená pojišťovací smlouva dle tohoto Šu 6 odstavec druhý platnosti a žalobci nemají nároku na vyplacení pojištěné sumy.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující jako dovolací důvod jen nesprávné právní posouzení, nelze uznati za odůvodněné. Marně pokouší se žalující strana vyvrátiti srovnalý a přilehavě odůvodněný názor nižších stolic, že generální agent žalované pojišťovny František H. nebyl oprávněn, povolit zaplacení první premie 6540 K 65 h ve splátkách. Předpis čl. 47 obch. zák., na který se žalobci odvolávají, neplatí v tomto případě, poněvadž ohledně plné moci pojišťovacích agentů obsahuje pojišťovací řád ze dne 22. listopadu 1915, čís. 343 ř. zák. zvláštní ustanovení. Pojišťovací řád rozeznává při tom agenty jen sprostředkovací a agenty, oprávněné uzavírat smlouvy pojišťovací. Že František H. byl agentem pouze sprostředkovacím, o tom nemůže býti pochybnosti. Plyne to nejen z jeho svědectví, nýbrž i z upozornění dle Šu 71 jednatelské instrukce, na pojišťovacím návrhu nápadným způsobem otištěné, dále z dopisu ze dne 20. srpna 1919, ve kterém H. oznamuje, že ředitelství návrh na pojištění přijalo. Dle Šu 43 cit. pojišťovacího řádu pokládá se sprostředkovací agent za zmocněného jen ku přijímání návrhů, výpovědí a jiných vyjádření stran a vydávání pojišťovacích a jiných listin stranám. Ani přímo ani nepřímo nemůže býti z tohoto zákonného obsahu plné moci H-ovy dovozováno jeho právo, povolovati placení premií ve lhůtách, a, tvrdíc to přes to, musela by žalující strana prokázati skutkové okolnosti, z nichž by plynulo, že H. takové další zmocnění měl. O tento důkaz se žalobce ani nepokusil, a byl by také bezvýsledným, neboť, nehledíc ani ku svědectvím Františka H-a a Emila L-a, které potvrzují opak, plyne z Šu 6 pojišťovacích podmínek, jehož se žalobce sám dovolává, že právo to náleží jen ředitelství. Předpisuje-li se tam

totiž, že zaplacená premie může být platně kvitována jenom na premiovém účtě, vyhotoveném ředitelstvím a to od zmocněnce, který se tímto premiovým účtem vykáže, nelze to vykládati jinak, než že jenom ředitelství rozhoduje o výši a způsobu placení premie. Z tohoto předpisu plyne také dále, že příjem splátky 434 K 80 h Františkem H-em pojišťovnu samu nijak nezavazuje. Že ve vyžádání dokladů za účelem vyplacení pojištěného peníze pojišťovnou, nelze spatřovati závazné uznání povinnosti platební, jest patrné již z toho, že k těmto dokladům náležela nutně pojistka, že však právě pojistku žalující strana předložiti nemohla, poněvadž její vydání bylo dle dopisu Františka H-a ze dne 25. září 1919 až po zaplacení celé první premie vyhraženo. Omyl, ve kterém byla pojišťovna ohledně zaplacení premie vinou jednatelství, neměl vůbec právního významu; že by pojišťovna, kdyby byla pravý stav věci znala, nebyla doklady vyžadovala, nýbrž hned nárok žalobců zamítla, jest pro posouzení sporu zcela nerozhodné.

Čís. 2364.

Kdo druhému na jeho výzvu napomáhal při zachraňování věcí z hořícího stavení, může sice požadovati mzdu dle zásad o smlouvě služební, nikoliv však náhradu škody na šatstvu nebo popáleninami. Tento nárok nelze zejména odůvodniti ani ustanovením Šu 1043 obč. zák.

(Rozh. ze dne 7. března 1923, Rv I 890/22.)

Dne 8. srpna 1921 vypukl v usedlosti žalovaného požár, a hned při vzniku požáru nahodil se k tomu žalobce, jenž, zanechav své kolo (bicykl) v nedaleké cihelně, pospíchal do dvora žalovaného a na volání žalovaného o pomoc vešel do stáje, kdež žalovanému pomohl odváděti a vyváděti dobytek, což se oběma podařilo. Zachráněno 30 kusů v ceně 150.000 K. V té době opustil žalovaný žalobce a šel do vedlejší konírny, aby pokračoval v záchranných pracích. Zatím rozšířil se již požár na budovy, takže žalobce byl nucen, aby se zachránil, proběhnouti prostorami žárem naplněnými, chráně si obličej před ohněm rukama. Při tom utrpěl různé popáleniny, takže musil býti léčen v nemocnici. Žalobu na náhradu škody (bolestného, poškození šatstva atd.) opřel žalobce o §§ 1043 a 1014 obč. zák. Procesní soud prvního stádu žalobu zamítl. Důvody: Žalobce odůvodňuje žalobní nárok po právní stránce v první řadě ustanovením Šu 1014 obč. zák., nazíraje na poměr stran jako na poměr z mandátu, a dovolává se mimo to zvláštního ustanovení Šu 1043 obč. zák., jehož dlužno na tento spor použiti. Jest tudíž rozhodnouti nejprve otázku, zda tohoto zvláštního ustanovení občanského zákona možno k právnímu odůvodnění žalobního nároku použiti. Soudní dvůr jest toho právního názoru, že ustanovení tohoto použiti nelze, a to v důsledku těchto úvah. Dle historického původu tohoto zákonného ustanovení předpokládá se k vzniku nároku na odškodnění a) nějaké společné nebezpečí, majetku všech společně nebezpečím postižených hrozící, b) že k odvrácení tohoto společného nebezpečí obětován byl majetek některého z ohrože-